

Майдачевська А.В.

студент,

Пильгун Н.В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
Національний авіаційний університет*

ГАРМОНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З ПРАВОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ТА ПРОЦВІТАННЯ ДЕРЖАВИ

Сучасний етап світового розвитку характеризується тим, що в світі практично не існує держав, які б вдавались до здійснення своєї внутрішньої та зовнішньої політики шляхом ізоляції та відчуження, не взаємодіяли б з іншими державами напряду або через відповідні міжнародні організації. Це насамперед породжує міждержавні зв'язки, основною умовою яких є не лише забезпечення загального світового правопорядку, а й безпосередньо індивідуальний розвиток кожної з держав, який би не створював перешкод для їх процвітання та надавав би можливості для самовдосконалення.

Тому, при створенні належних умов для взаєморозвитку, постає проблема в необхідності врегулювання відносин, що виникають внаслідок дій суб'єктів міждержавних зв'язків, узгодження різних інтересів, з метою захисту їх прав. Одним із шляхів вирішення такої проблеми для України є гармонізація законодавства України з правом Європейського союзу, що означає сукупність ряду послідовних дій, спрямованих на зближення національної правової системи та її підсистем з правовою системою Європейського Союзу та вимогами міжнародно-правових норм і стандартів.

Наразі Україна потребує переходу на новий удосконалений етап розвитку, який би відкривав перед нами широке коло перспектив. Саме гармонізація національного законодавства з правом Європейського союзу є рушійною силою цього процесу, яка полягає в підвищенні активізації діяльності громадян в політичній, підприємницькій, соціальній, культурній активності, економічному процвітанню держави в межах ЄС, виникненню нових міжнародних зв'язків, що спричинить поступове зростання рівня життя населення, підвищить міжнародний авторитет держави.

Безперечно, дані перспективи залежать, по-перше, від ступеня адаптації національного законодавства нашої держави правовим міжнародним стандартам та європеїзації правової системи України, що полягає в наближенні власного законодавства до законодавства ЄС, по-друге, від проведення реформ в різних галузях, адже без них перехід на новий етап розвитку неможливий, вони повинні бути втілені з урахуванням вимог базового законодавства ЄС. Реформи забезпечуються різними міжнародними нормативно-правовими актами, на основі яких відбувається їх реалізація.

Необхідно зазначити, що початком даного процесу вважається етап добровільної гармонізації – саме так можна назвати цей період. Він

характеризується тим, що у галузях, які здійснювали регулювання конкуренції, трудових та соціальних відносин, відбувались певні спроби узгодити норми українського законодавства з правом ЄС. Основною особливістю було те, що чітко визначених зобов'язань кожної з сторін у цій сфері не було, та його здійснення відбувалось за умов виконання дій, які спрямовані на гармонізацію свого законодавства з правом Євросоюзу без погодження з європейськими інтеграційними організаціями і мали занадто односторонній характер. Перший документ, який заклав правові засади для гармонізації українського законодавства з правом Євросоюзу – Тимчасова угода між Україною та ЄС про торгівлю та торговельне співробітництво, підписана 1 червня 1995 р. у Брюсселі. Вона передбачала гармонізацію законодавства України з правом ЄС у галузях конкуренції та захисту права на інтелектуальну власність. Положеннями статей були передбачені різні способи гармонізації, які полягали зокрема в схожості законів сторін щодо регулювання конкуренції, а також з посиланням при цьому на законодавство ЄС, як на правовий орієнтир вирішення проблемних питань у цих сферах [1, с. 138].

У травні 1998 р. Тимчасову угоду замінила Угода про партнерство і співробітництво (далі – УПС). Саме вона зумовила активізацію процесу гармонізації українського законодавства з правом Євросоюзу, який не лише встановлював чіткі правові засади, а й набував різноманітніших сфер впливу. Після прийняття даної угоди гармонізація здійснювалась шляхом ухвалення внутрішніх правил, з урахуванням вимог відповідності до норм права Євросоюзу. Сферами гармонізації українського законодавства з правом ЄС визначалися захист прав на інтелектуальну власність, митна справа, право компаній, банківська справа, бухгалтерський облік компаній, податки, охорона праці, фінансові послуги, правила конкуренції, державні закупівлі, охорона здоров'я та життя людей, тварин і рослин, навколишнє середовище, захист прав споживачів, технічні правила і стандарти, ядерна енергія, транспорт, промисловість, сільське господарство, енергетика, відмивання грошей, соціальна сфера, діяльність малих та середніх підприємств, статистика тощо. Однак в УПС практично не йшлося про терміни здійснення гармонізації. Єдиним винятком уважалася сфера захисту прав на інтелектуальну власність, в якій Україна протягом п'яти років мала виконати зобов'язання, взяті на себе відповідно до угоди [2, с. 13].

Проте основним недоліком вищезазначеного документу було те, що його положення відносяться до категорії м'якого права. Це означало, що попри чіткі правові засади та велике коло впливу, цей документ не окреслював чіткі зобов'язання сторін, а лише певну низку намірів, не було чіткого контролю за його виконання. Отже, відсутність нагляду за цим процесом із боку компетентних українських установ та Європейського Союзу стала головною провалиною гармонізації законодавства України з правом ЄС на основі УПС. Окрім цього, як було зазначено, гармонізація законодавства унеможлиблюється без проведення відповідних реформ у

внутрішній сфері, тому в повному обсязі дана угода не змогла забезпечити якісне зближення національної правової системи з правовою системою Європейського Союзу.

З часом з метою покращення ефективності методів гармонізації виникла необхідність у підвищенні уваги до даного процесу і відведенні йому першорядної ролі. Саме тому, наступним значущим кроком у процесі злиття законодавства України з правом Європейського союзу стала Угода про асоціацію (далі – УА) прийнята від 30 березня 2012 року. Зокрема, цей документ задав руху процесу реформації в Україні, що зумовлює зближення правових систем. Слід зазначити, що відповідно до УА сфери гармонізації значно розширюються в порівнянні з попередніми угодами, тепер вона охоплює практично всі сфери, в яких відбувається співпраця України з ЄС. В основному даний документ спрямований на посилення економічної інтеграції та поглиблення політичної асоціації сторін [3, с. 19]. Проте в широкому розумінні, він не лише сприяє здійсненню економічної інтеграції, а й передбачає реформування економіки та правової системи нашої держави, що є одними з невід’ємних та найважливіших елементів процесу гармонізації законодавств.

Досить важливим є те, що процес гармонізації повинен охоплювати не лише чинне законодавство, а й створювати передумови для майбутнього проникнення права ЄС із законодавством України. Таким чином, УА відіграє важливу роль у ході проведення цього процесу. Проблемним є рамковий характер положень УА щодо гармонізації, внаслідок яких з’являється необхідність в ухваленні відповідних нормативних актів, створенні відповідних інституційних механізмів адаптації правових систем та здійсненні певних дій на міжнародному рівні взаємовідносин сторін, і в правопорядках України та Союзу. Крім того, дана угода усунула вагомий недолік попередніх нормативно-правових актів, що сприяли гармонізації законодавства, а саме переважна відсутність приписів, що належать до категорії м’якого права, встановлюючи чіткі зобов’язання сторін.

Як висновок, можна стверджувати, що гармонізація національного законодавства є досить вагомим для України. Адже цей процес відкриває перед нашою державою нові можливості та зумовлює як і міжнародне, так і національне процвітання країни. Тобто виведе її на новий етап розвитку, наблизений до високорозвинених країн Європи. Таким чином, на сьогодні можна констатувати, що Україна має достатньо широкі можливості та передумови для гармонізації національного законодавства та права ЄС. Спираючись на вищенаведене, можна стверджувати, що на основі нормативно – правових актів механізм даного процесу є запущений і за умови його подальшого якісного функціонування та постійного удосконалення, буде здійсненна основна мета – приведення законодавства у відповідність до європейських правових норм і стандартів, що зумовить якісно новий рівень розвитку країни.

Список використаних джерел:

1. Право Європейського Союзу: Підручн. / За ред. Р.А. Петрова. – К.: Істина, 2017. – 384 с.
2. Муравйов В. Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС / В. Муравйов, Н. Мушак // Віче. – 2013. – № 8. – С. 12-18.
3. Муравйов В. Юридична природа порядку денного асоціації між Україною та Європейським Союзом // Віче. – 2012. – № 8. – С. 16-21.

Morozov Ya.I.

Student,

Research advisor: Kazak R.

*PhD, Assistant Professor of Legal History,
Yaroslav Mudryi National Law University*

JAPAN'S CONSTITUTION 1947 AS A PATH TO DEMOCRACY

As an aggressor in World War II, Japan was fully disarmed and obligated to establish a democratic government and society. As a part of the obligation, Proclamation of Defining Terms for Japanese Surrender, July 26, 1945, was provisioned by The Potsdam Agreement. According to the Proclamation, the Japanese territory had to be occupied by the Allies until the Japanese Government removes all obstacles to the revival and strengthening of democratic tendencies among the Japanese people [1].

The first thing that needs to be said is that immediately after Japan surrendered, the process of the Japanese transformation into a democratic state has started. General Douglas MacArthur was appointed as the Supreme Commander of the Allied Powers and took control over the occupation of Japan. It's noticeable that this appointment played a significant role in Japan's future. MacArthur employed the already existing government including the national legislative body, the Diet. In addition to it, having opposed to establish American military government and put the emperor Hirohito under a trial, MacArthur set up the basement for further democratic changes.

The first step that should have been taken was the drastic change of the Meiji Constitution (1889), which had numerous flaws that enabled the militarists to take over during the World War II. Moreover, the emperor had concentrated the whole power and was declared as «sacred and inviolable» [2]. Therefore, this provision ensured the complete lack of democracy in the state.

Thus, the new Constitution was composed by the special committee appointed by MacArthur. In fact, it consisted of dozen of army and navy officers and some civilian experts who had the special training in the government and worked on the model of the constitution. One should note here that while composing, they took into account the American Bill of Rights and some progressive policies of The New